

Vooraankondiging restauratie fotocollectie – Architectuur Dichterbij – Het Nieuwe Instituut

2 oktober 2019

Inleiding

Het Nieuwe Instituut heeft van het ministerie van OCW een meerjarige projectsubsidie ontvangen om de omvangrijke collectie van ruim 1 miljoen tekeningen en foto's met betrekking tot architectuur en stedenbouw te conserveren, restaureren, digitaliseren en voor het publiek toegankelijk te maken onder de noemer Architectuur Dichterbij.

Het fotografische materiaal is door de chemische natuur kwetsbaarder dan andere stukken in een voornamelijk papieren collectie. Factoren als licht, klimaat, schadelijke stoffen in de omgeving en de verpakking kunnen diverse chemische veranderingen in foto's veroorzaken. Conservering en restauratie zijn noodzakelijk om schadelijke processen te stoppen en de collectie voor de toekomst te behouden.

Doel vooraankondiging

Het doel van deze vooraankondiging is het toetsen van de beschikbaarheid en mogelijkheid van marktpartijen om de opdracht voor restauratie van de fotocollectie zowel qua omvang als kwalitatief uit te (kunnen) voeren.

Het Nieuwe Instituut

Het Nieuwe Instituut biedt ruimte voor geïnteresseerden in architectuur, design, digitale cultuur en voor professioneel ontwerpend Nederland. Het instituut beheert en ontsluit de Rijkscollectie voor Nederlandse Architectuur en Stedenbouw, stimuleert onderzoek en programmeert tentoonstellingen en lezingen- en debattenprogramma's in binnen- en buitenland.

Doel van het meerjarige project Architectuur Dichterbij is de fysieke conditie van de collectie optimaliseren door restauratie en conservering. Hiermee wordt het behoud van de collectie voor de toekomst verbeterd en wordt verder verval voorkomen. Het risico op informatieverlies (zowel verlies aan beeld en tekst, als verlies aan materiele informatie) wordt verkleind, hetgeen de bruikbaarheid (tentoonstellen, digitaliseren) mogelijk maakt. Mede door digitalisering zal de raadpleegbaarheid, als dienstverlening richting het publiek, verbeteren.

Toelichting van de opgave

Onder fotografische objecten verstaan we losse fotoafdrukken (albumine, collodium, daglicht- en ontwikkelgelatine afdrukken, chromogene afdrukken), opgeplakte fotoafdrukken, polaroids en fotoalbums. In de meeste gevallen is de exacte fotografische techniek niet vastgesteld en geregistreerd. Negatieven, dia's en fotomechanische reproducties worden niet tot de fotocollectie gerekend.

De fotocollectie behoort tot diverse werkarchieven van architecten. Het fotografisch materiaal werd door de architecten meestal gebruikt als documentatie of vormgevingselement (denk aan dummy's of ontwerpen waarvan foto's deel uitmaken). Verder zijn het verzamelingen van inspiratiebronnen en ook PR foto's van hun werk. Inmiddels heeft er voor sommige foto's een verschuiving plaatsgevonden van puur documentatiemateriaal naar autonome objecten met een hoge museale waarde (denk aan Bauhaus fotografie). Ook deze foto's zitten verscholen in de collectie.

Binnen de fotocollectie zijn verschillende conserveringsproblemen geconstateerd: etiketten, tapes en lijmresten, mechanische schade (scheuren, breuken, vouwen, krassen, deformatie of ontbrekende

delen), oppervlaktevuil, waterschade, schadelijk contactmateriaal (montage op papier, karton of paneel), chemische schade, (verkleuringen, zilveromslag) en instabiele fotoalbums.

Omvang

Naar schatting omvat de fotocollectie tussen de 300.000 en 325.000 fotografische objecten, verdeeld over circa 431 archieven. De daadwerkelijke hoeveelheid te restaureren objecten zal pas gedurende het project blijken. De inschatting op basis van een reeds uitgevoerde schade inventarisatie is 10% harde restauratie en de rest actief en passieve conservering. Het fotoproject heeft een looptijd van vier (4) jaar met als uiterste datum 31-12-2023. Het te restaureren materiaal zal door Het Nieuwe Instituut in batches worden aangeleverd. Elke fotoafdruk of fotoalbum is daarbij voorzien van een inventarisnummer.

Selectie eisen van de partij

Restauratie dienen minimaal te worden uitgevoerd volgens de ethische code van RN¹, AIC² en ICOM-CC³ of gelijkwaardige Europese varianten. Van belang is dat marktpartijen de fotocollecties in een geklimatiseerde omgeving tijdelijk (gedurende restauratie) kunnen opslaan.

Oproep

Het Nieuwe Instituut verzoekt marktpartijen die interesse hebben deze opdracht voor restauratie van de fotocollectie zowel qua omvang als kwalitatief uit te voeren -naar aanleiding van deze vooraankondiging- contact op te nemen met Het Nieuwe Instituut. Marktpartijen kunnen tot en met 14 oktober 2019 middels de berichtenmodule in TenderNed en onder vermelding van de volgende informatie, contact opnemen:

- Naam organisatie;
- Korte beschrijving organisatie (bijvoorbeeld het atelier en geklimatiseerde opslagruimte) inclusief aantal personeelsleden en omzetgegevens over 2017 en 2018;
- Verwerkingscapaciteit van objecten;
- Motivatie waarom de opdracht voor Het Nieuwe Instituut kan worden uitgevoerd.

¹ <https://www.restauratoren.nl/over-ons/ethische-richtlijnen-rn/>

² [http://www.conservation-us.org/our-organizations/association-\(aic\)/governance/code-of-ethics-and-guidelines-for-practice#.WxEdfL7RA2w](http://www.conservation-us.org/our-organizations/association-(aic)/governance/code-of-ethics-and-guidelines-for-practice#.WxEdfL7RA2w)

³ <http://icom.museum/the-vision/code-of-ethics/>